

Чернявська Б.В.

Київський національний університет імені Тараса Шевченка

АДМІНІСТРАТИВНО-ПРАВОВИЙ СТАТУС ГРОМАДСЬКИХ ОРГАНІЗАЦІЙ В УКРАЇНІ

Актуальність теми, що досліджуються, зумовлена підвищенням ролі інституцій громадянського суспільства у громадському та політичному житті України. Автор стверджує, що правове становище громадських організацій в Україні свідчить про наявність у них адміністративно-правового статусу, який визначається як комплекс реально закріплених прав і обов'язків суб'єкта адміністративного права в сфері публічного управління, що передбачені конкретними нормами адміністративного права.

У статті розглядаються елементи адміністративно-правового статусу громадських організацій: правосуб'єктність, права, обов'язки, гарантії, обмеження і відповідальність за вчинені правопорушення, які реалізуються в адміністративних правовідносинах, що виникають під час взаємодії громадських організацій із державними органами, органами місцевого самоврядування, їх посадовими та службовими особами. Автор приділяє значну увагу належності громадським організаціям деяких прав, наданих Конституцією України, адже це питання є дискусійним. У статті наводиться перелік політичних, соціальних, економічних, спеціальних прав. Також автор аналізує законодавство на предмет обов'язків, що мають виконуватись громадськими організаціями. Окрему увагу автор приділяє гарантіям, завдяки яким держава забезпечує реалізацію права на свободу об'єднання, а також обмеження щодо діяльності громадських організацій.

Як результат, автор доходить висновку, що громадські організації є активними учасниками різноманітних публічних правовідносин, зокрема адміністративно-правових, тому вкрай важливим є удосконалення адміністративно-правового механізму забезпечення реалізації права на свободу реалізації приватними особами права на свободу об'єднання у громадській організації, а також приведення національного законодавства до міжнародних стандартів.

Ключові слова: адміністративно-правовий статус, громадська організація, адміністративні правовідносини, адміністративна правосуб'єктність, публічне адміністрування.

Постановка проблеми. Незважаючи на тривалий та складний процес становлення й розвитку інституцій громадянського суспільства в Україні, особливо протягом останніх років, можна помітити зростання їхньої кількості та активності у громадському і політичному житті. Громадські організації об'єднують велику кількість людей для реалізації прав та свобод, захисту інтересів, розвитку молоді, підтримки соціально незахищених верств населення, а також беруть активну участь у внутрішньодержавних публічних правовідносинах в конституційній, адміністративно-правовій, аграрній, екологічній та інших сферах, зокрема через взаємовідносини з органами державної влади та місцевого самоврядування.

Варто зазначити, що правове регулювання становища громадських організацій поступово розвивається, про що свідчить прийняття нового Закону України «Про громадські об'єднання» у 2012 році [1], а також низки інших законів, норми яких хоча

й не позбавлені певних недоліків, проте суттєво спрощують порядок їх створення, закріплюють принципи діяльності та адміністративно-правовий статус.

Особливістю адміністративного права є надзвичайно велика кількість його суб'єктів. Кожен із цих суб'єктів має свою специфіку, свій варіант притаманного йому адміністративно-правового статусу та наділений адміністративною правосуб'єктністю.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Науковим фундаментом цього дослідження стали такі праці: дисертація на здобуття наукового ступеня доктора юридичних наук М.Ю. Віхляєва на тему «Громадські об'єднання як суб'єкти адміністративного права України» (2013 р.); дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата юридичних наук Є.Є. Додіної на тему «Адміністративно-правовий статус громадських організацій в Україні» (2002 р.); стаття М.С. Цьвок на тему

«Адміністративно-правовий статус недержавних громадських організацій в Україні» (2017 р.) тощо.

Метою статті є дослідження елементів адміністративно-правового статусу громадських організацій в Україні, який є комплексом реально визначених прав і обов'язків у сфері публічного управління, що передбачені конкретними нормами адміністративного права.

Виклад основного матеріалу. Для розкриття питання щодо адміністративно-правового статусу громадських організацій варто визначити поняття «об'єднання громадян», «громадська організація». Слід зазначити, що у науковій літературі мають місце різноманітні визначення цих понять, а також дотичних до них, зокрема: «недержавна організація», «неурядова організація», «некомерційна організація», проте, на нашу думку, в більшості випадків останні є синонімічними.

Так, дефініція громадської організації закріплена Законом України «Про громадські об'єднання». Відповідно до ст. 1 цього закону *громадською організацією* є добровільне об'єднання фізичних осіб для здійснення та захисту прав і свобод, задоволення суспільних, зокрема економічних, соціальних, культурних, екологічних та інших інтересів [1]. Варто зазначити, що для зарубіжного законодавства та іноземної правової літератури притаманний термін «неурядова організація» або «об'єднання». Поняття «громадська організація» є більш традиційним для наукової літератури і практики пострадянських країн. Натомість поняття, що міститься у ст. 36 Конституції України, зокрема «об'єднання громадян», не знайшло наразі тлумачення у чинному законодавстві, проте його можна взяти з попереднього Закону «Про об'єднання громадян», а саме: добровільне громадське формування, створене на основі єдності інтересів для спільної реалізації громадянами своїх прав і свобод [2].

Отже, розглянемо громадські організації як суб'єктів адміністративного права. В.Б. Авер'янов адміністративно-правовий статус громадських об'єднань визначав як «сукупність прав та обов'язків, які реалізуються в адміністративних правовідносинах, що виникають між громадськими об'єднаннями і державними органами, органами місцевого самоврядування» [3, с. 22]. Він звертав увагу на важливість норм адміністративного права, що регулюють відносини держави і об'єднань громадян.

Підтримуємо позицію Є.Є. Додіної, яка вважає, що «адміністративно-правовий статус гро-

мадських організацій – це правове положення громадської організації у відносинах із суб'єктами виконавчої влади, врегульоване нормами конституційного та адміністративного права». На її думку, «адміністративно-правовий статус громадських організацій слід розглядати як частину загального правового статусу громадських організацій» [4].

До речі, варто звернути увагу на те, що саме органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування у порядку, визначеному законом, здійснюють державний нагляд та контроль за дотриманням закону громадськими об'єднаннями відповідно до п. 5 ст. 22 Закону України «Про громадські об'єднання».

Виокремлюючи елементи адміністративно-правового статусу громадських організацій із згаданих вище визначень, слід зупинитись на таких: правосуб'єктність, права, обов'язки, гарантії, обмеження і відповідальність за вчинені правопорушення.

Адміністративна правосуб'єктність громадських організацій є необхідною умовою для набуття учасником правовідносин статусу суб'єкта адміністративного права. Вона характеризує здатність цих організацій мати права і обов'язки у сфері публічного управління, а також здатність реалізовувати і виконувати покладені обов'язки. Вона включає у себе: 1) правоздатність; 2) дієздатність; 3) деліктоздатність.

Варто зазначити, що залежно від наявності у правовідносинах елементів адміністративно-правового регулюючого впливу на громадські об'єднання виділяють активну адміністративну правосуб'єктність та пасивну адміністративну правосуб'єктність. Так, у відносинах, в яких громадські об'єднання виступають об'єктом адміністративно-правового регулюючого впливу, вони мають пасивну адміністративну правосуб'єктність, а відповідно у відносинах, де на них не здійснюється адміністративно-правовий регулюючий вплив, вони реалізують свою активну правосуб'єктність [15, с. 172–173].

Громадські організації для досягнення визначених статутом цілей і завдань реалізують свої *права*, які базуються на нормах Конституції України, ч. 2 ст. 5, ч. 3, 7 ст. 3, ст. ст. 21, 23, 24 Закону України «Про громадські об'єднання», а також різноманітних уточнюючих законів: «Про молодіжні та дитячі громадські організації» від 22 червня 2012 року, що визначає організаційні та правові засади утворення й діяльності молодіжних і дитячих громадських організацій та державні гарантії

забезпечення їх діяльності [5], «Про організації роботодавців, їх об'єднання, права і гарантії їх діяльності» від 07 жовтня 1997 року [6], «Про участь громадян в охороні громадського порядку і державного кордону» від 22 червня 2000 року, що врегульовує питання участі громадян в охороні громадського порядку та державного кордону, сприяння правоохоронним органам та органам місцевого самоврядування, органам виконавчої влади, а також посадовим особам у запобіганні та припиненні адміністративних правопорушень [7].

Питання належності громадським організаціям деяких прав, наданих Конституцією України, є питанням дискусійним. Існує рішення Конституційного Суду України від 09 лютого 1999 року № 1-рп/99, справа № 1-7/99, в якому було сформульовано позицію, що положення розділу II Конституції України «Права, свободи і обов'язки людини і громадянина», де закріплені фундаментальні права, свободи і обов'язки насамперед людини і громадянина та їх гарантії, стосуються лише фізичних осіб, а отже, не поширюються на юридичних осіб. Деякі судді все ж таки висловили протилежне бачення, оприлюднивши його в окремій думці. Так, суддя В.Є. Скоромоха вважає, що Суд у цій справі мав інтерпретувати статтю 58 Конституції України щодо поширення її положень також на юридичних осіб, оскільки до них можуть застосовуватися основні права, передбачені розділом II «Права, свободи та обов'язки людини і громадянина» Конституції України [8]. Помилка Конституційного Суду України, на наш погляд, полягає в текстуальному слідуванні визначення сфери дії через назву розділу Конституції України. Функціонування юридичних осіб безпосередньо пов'язано із становищем фізичних осіб, тому приписи розділу II треба тлумачити у поєднанні з положеннями розділу I, зокрема ст. ст. 1, 3 Конституції України та інших.

Існує думка, що правами громадських організацій у системі органів публічної адміністрації для здійснення своєї мети (цілей) є: а) політичні права; б) соціальні права; в) економічні права; г) спеціальні права [9, с. 349].

Серед *політичних прав* громадських організацій в Україні виділяють:

- право брати участь у порядку, визначеному законодавством, у розробленні проєктів нормативно-правових актів, що видаються органами державної влади, органами влади Автономної Республіки Крим, органами місцевого самоврядування і стосуються сфери діяльності недержавної громадської організації та важливих питань дер-

жавного і суспільного життя (п. 4 ч. 1 ст. 21 Закону України «Про громадські об'єднання»);

- право на звернення у порядку, визначеному законом, до органів державної влади, органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування, їхніх посадових і службових осіб з пропозиціями (зауваженнями), заявами (клопотаннями), скаргами (п. 2 ч. 1 ст. 21 Закону України «Про громадські об'єднання», Закон України «Про звернення громадян» [10]);

- право на проведення мирних зібрань (п. 5 ч. 1 ст. 21 Закону України «Про громадські об'єднання»);

- право мати власну символіку (емблему, прапор), яка підлягає реєстрації для громадських організацій із статусом юридичної особи (ч. 1 ст. 18 Закону України «Про громадські об'єднання»).

Економічні права громадських організацій полягають у тому, що вони можуть:

- реалізовувати свою мету (цілі) шляхом укладення між собою на добровільних засадах угод про співробітництво та/або взаємодопомогу (ч. 1 ст. 6 Закону України «Про громадські об'єднання»);

- самостійно здійснювати управління своєю діяльністю відповідно до цілей, визначати напрями діяльності без втручання органів державної влади, інших державних органів, органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування в діяльність громадських організацій, крім випадків, визначених законом (ч. 3 ст. 3 Закону України «Про громадські об'єднання»).

Щодо *соціальних прав* громадських організацій, то ними є, зокрема:

- право на вільне поширення інформації про свою діяльність, пропагування своєї мети (цілі) (п. 1 ч. 1 ст. 21 Закону України «Про громадські об'єднання») тощо.

Прикладом *спеціальних прав*, якими наділені громадські організації зі статусом юридичної особи (ч. 2, 3 ст. 21 Закону України «Про громадські об'єднання»), є:

- право брати участь у здійсненні державної регуляторної політики відповідно до Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності» [11];

- брати участь у порядку, визначеному законодавством, у роботі консультативних, дорадчих та інших допоміжних органів, що утворюються органами державної влади, органами влади Автономної Республіки Крим, органами місцевого

самоврядування для проведення консультацій з недержавними громадськими організаціями та підготовки рекомендацій з питань, що стосуються сфери їхньої діяльності;

– бути виконавцем державного замовлення відповідно до закону тощо.

Згідно з ч. 5 ст. 3 Закону України «Про громадські об'єднання» громадські об'єднання є рівними у своїх правах та обов'язках з урахуванням організаційно-правової форми, виду та/або статусу такого об'єднання.

Серед **обов'язків** громадських організацій перед державою та іншими суб'єктами адміністративного права закон визначає зокрема ті, що стосуються фінансових питань, звітності та контролю (пп. 1–4 ч. 7 ст. 23 Закону України «Про громадські об'єднання»):

1) обов'язок зберігати правоустановчі документи, документи, в яких міститься інформація про діяльність, яка здійснена відповідно до мети (цілей) та завдань;

2) готувати річні фінансові звіти із зазначенням детального аналізу доходів і витрат;

3) здійснювати заходи контролю, щоб забезпечити зарахування і витрачання повністю всіх коштів у спосіб, що узгоджується з цілями та завданнями заявленої діяльності громадського об'єднання;

4) забезпечити ведення обліку та зберігання не менше п'яти років усіх необхідних облікових документів стосовно внутрішніх та міжнародних операцій, а також інформації, зазначеної у п.п. 1 і 2 цієї частини, і надавати її компетентним державним органам на відповідний запит та в інших випадках, передбачених законодавством.

Якщо говорити про **гарантії**, якими держава забезпечує додержання прав громадських організацій, то варто згадати статтю 22 Закону України «Про громадські об'єднання». Відповідно до цієї статті втручання органів державної влади, органів влади Автономної Республіки Крим, органів місцевого самоврядування, їх посадових та службових осіб у діяльність громадських об'єднань не допускається, крім випадків, передбачених законом [1]. Вищезазначені органи можуть залучати громадські об'єднання до процесу формування і реалізації державної політики, вирішення питань місцевого значення, утворювати консультативні, дорадчі та інші допоміжні органи із залученням представників громадських об'єднань. Права громадських організацій також забезпечуються численними положеннями міжнародних нормативно-

правових актів. Так, зокрема, Загальна декларація прав людини, Конвенція про захист прав людини та основоположних свобод, безперечно гарантують невід'ємне право на свободу об'єднань громадян, заборона діяльності яких здійснюється лише в судовому порядку. Відповідно до вищезгаданої Конвенції реалізація цих прав не підлягає жодним обмеженням, за винятком тих, що встановлені законом і є необхідними в демократичному суспільстві в інтересах національної або громадської безпеки, для запобігання заворушенням чи злочинам, для охорони здоров'я чи моралі або для захисту прав і свобод інших осіб [12]. В Україні ст. 5 вищезгаданого Закону забезпечено гарантії права на свободу об'єднання, які аналогічно застосовуються і для громадських організацій. Нікого не можна примусити до вступу у будь-яку громадську організацію. Належність чи неналежність до цієї організації не може бути підставою для обмеження прав і свобод особи або для надання їй органами державної влади, іншими державними органами, органами місцевого самоврядування будь-яких пільг і переваг. В Україні за порушення законодавства, яким врегульовано діяльність громадських організацій, посадові особи органів державної влади, органів місцевого самоврядування, громадяни, іноземці, особи без громадянства несуть відповідальність (ст. 31 Закону України «Про громадські об'єднання») [1].

Безумовно, громадські організації мають не лише права і гарантії, а й можуть нести відповідальність за порушення законодавства. Взагалі таке явище, як **відповідальність**, має подвійне значення. З одного боку, позитивною відповідальністю громадських організацій є те, що вони залучаються до вирішення важливих державних питань, питань місцевого значення, беруть участь у консультативних, дорадчих та інших допоміжних органах. Варто зазначити, що посилення значення громадськості в процесі прийняття суспільно важливих рішень призвело до внесення змін до Закону України «Про запобігання корупції» від 14 жовтня 2014 року, відповідно до яких суб'єктами, на яких поширюється дія цього Закону, є у тому числі представники громадських організацій.

Дослідження питання стосовно негативної відповідальності громадських організацій варто розпочати з висвітлення питання щодо деліктоздатності юридичних осіб та об'єднань без статусу юридичної особи. Варто зазначити, що сьогодні включення підприємств, установ, організацій до переліку суб'єктів адміністративної відповідальності є питанням дискусійним. Хоча переважна

більшість науковців, зокрема А. Комзюк, В. Колпаков, Д. Лук'янець [13], Т. Коломоєць, Ю. Битяк та багато інших, впевнено обґрунтовують у своїх наукових працях наявність у юридичних осіб адміністративної деліктоздатності, але деякі вітчизняні науковці, зокрема А. Монаєнко та О. Гетманець, не підтримують цієї точки зору. Погоджуючись з думкою останніх, будемо визнати суб'єктами адміністративної відповідальності громадські організації, які є юридичними особами.

На нашу думку, варто розглядати питання адміністративної відповідальності з огляду на розподіл суб'єктів адміністративного проступку (правопорушення) на загальних та спеціальних. За аналогією можна виокремити загальну та спеціальну відповідальність юридичних осіб. Доцільно зупинитись на спеціальних суб'єктах, до яких, за класифікацією В.Б. Авер'янова, належать особи, які можуть відповідати за певне правопорушення і, як наслідок, їх може бути притягнуто до адміністративної відповідальності за наявності в них, окрім ознак загального суб'єкта такої відповідальності, певних додаткових характеристик [4, с. 452–458]. Так, санкції за порушення вимог пожежної безпеки або ж відповідальність за неподання чи несвоєчасне подання податкової звітності є прикладом загальної, а санкції за порушення громадською організацією вимог ст. 36, 37 Конституції України, статті 4 Закону «Про громадські об'єднання» – спеціальної відповідальності. Згідно з ч. 2 ст. 31 вищезгаданого закону громадські об'єднання, відокремлені підрозділи іноземних неурядових організацій за порушення законодавства несуть відповідальність, передбачену цим та іншими законами України. Згідно з ч. 3 цієї ж статті участь у діяльності громадського об'єднання, відокремленого підрозділу іноземної неурядової організації, діяльність яких заборонена в судовому порядку, тягне за собою адміністративну відповідальність, якщо законом не передбачено інший вид юридичної відповідальності. Стаття 186-5 Кодексу України про адміністративні правопорушення передбачає відповідальність за керівництво об'єднанням громадян, яке не легалізувалося в установленому законом порядку чи йому відмовлено в легалізації або його примусово розпущено за рішенням суду, але воно продовжує діяти, а також осіб, які беруть участь у діяльності таких об'єднань [14]. Суб'єктом відповідальності за вчинення вищезначеного протиправного діяння є керівництво громадської організації або особи, які беруть участь у його діяльності, а не громадська організація

загалом. Хоча на такий висновок іноді можна натрапити в юридичній літературі, проте не слід вважати зазначений склад правопорушення підставою спеціальної адміністративної відповідальності громадських об'єднань.

Питання юридичної відповідальності в разі виявлення ознак правопорушення, вчиненого громадською організацією, регулюють і спеціальні закони. Так, суб'єкти правовідносин у сфері діяльності об'єднання співвласників багатоквартирного будинку несуть цивільну, кримінальну, адміністративну відповідальність, якщо вони винні у: 1) недотриманні вимог Закону України «Про об'єднання співвласників багатоквартирного будинку» від 29 листопада 2001 року; 2) порушенні прав власників (користувачів), їх об'єднань і асоціацій; 3) порушенні статуту об'єднання та протидії його виконанню; 4) створенні, організації діяльності або ліквідації об'єднання з порушенням законодавства, державних стандартів і норм тощо.

Адміністративно-правовий статус недержавних громадських організацій охоплює також **обмеження щодо діяльності громадських об'єднань**. Ці обмеження встановлено ст. 4 Закону України «Про громадські об'єднання», в якій зазначається, що заборонено мати за мету (цілі) або вчиняти дії, які спрямовані на: а) ліквідацію незалежності України; б) зміну конституційного ладу насильницьким шляхом; в) порушення суверенітету і територіальної цілісності держави; г) підлив безпеки держави; г) незаконне захоплення державної влади; д) пропаганду війни, насильства; е) розпалювання міжетнічної, расової, релігійної ворожнечі; є) посягання на права і свободи людини, здоров'я населення; 352; ж) пропаганду комуністичного та/або націонал-соціалістичного (нацистського) тоталітарних режимів та їхньої символіки. Інші обмеження діяльності недержавних громадських організацій можуть бути встановлені виключно законом в інтересах національної безпеки й громадського порядку, охорони здоров'я населення або захисту прав і свобод інших людей. Громадським організаціям не можуть надаватися владні повноваження, крім випадків, передбачених законом [1].

Висновки. Отже, на основі вищевикладеного можемо дійти висновку, що правове становище громадських організацій в Україні свідчить про наявність у них адміністративно-правового статусу, який можна визначити як комплекс реально закріплених прав і обов'язків суб'єкта адміністративного права в сфері публічного управління, що передбачені конкретними нормами адміністративного права. Ці норми і визначають

адміністративно-правовий статус громадських об'єднань в якості суб'єктів відносин, що мають адміністративно-правовий зміст. Адміністративно-правовий статус громадських організацій становить сукупність прав, обов'язків, гарантій, обмежень та відповідальності, які реалізуються в адміністративних правовідносинах, що виникають під час взаємодії громадських організацій із державними органами, органами місцевого самоврядування, їх посадовими та службовими особами. Питання належності деяких прав громадським організаціям і нині є дискусійним.

Адміністративна правосуб'єктність характеризує здатність цих організацій мати права і обов'язки у сфері публічного управління, а також здатність надані права реалізовувати і виконувати покладені обов'язки. Залежно від регулюючого впливу адміністративна правосуб'єктність може бути як активною, так і пасивною. Варто наголосити на перспективності подальших досліджень з цієї теми з огляду на підвищення ролі громадських організацій як інституцій громадянського суспільства, їх активну участь у громадському та політичному житті країни.

Список літератури:

1. Про громадські об'єднання: Закон України від 22.03.2012 № 4572-VI / Верховна рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4572-17>.
2. Про об'єднання громадян: Закон України від 16.06.1992 № 2460-XII / Верховна рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/main/2460-12>.
3. Адміністративне право України. Академічний курс: підруч. у 2-х т.: Том 1. Загальна частина / ред. колегія: В.Б. Авер'янов. Київ : Юридична думка, 2004. 584 с.
4. Додіна Є.Є. Адміністративно-правовий статус громадських організацій в Україні : автореф. дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.07. Одеса, Одеська національна юридична академія, 2002. 21 с.
5. Про молодіжні та дитячі громадські організації : Закон України від 01.12.1998 / Верховна Рада України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/281-14>.
6. Про організації роботодавців, їх об'єднання, права і гарантії їх діяльності: Закон України від 22.06.2012 №5026-VI / Верховна Рада України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/5026-17>.
7. Про участь громадян в охороні громадського порядку і державного кордону: Закон України № 1835-III / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1835-14>.
8. Рішення Конституційного Суду України у справі за конституційним зверненням Національного банку України щодо офіційного тлумачення положення частини першої статті 58 Конституції України (справа про зворотну дію в часі законів та інших нормативно-правових актів) від 09.02.1999 № 1-рп-99. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/v001p710-99>.
9. Цьвок М. С. Адміністративно-правовий статус недержавних громадських організацій в Україні. Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Юридичні науки. 2017. № 861. С. 346–353. URL: <http://science.lpnu.ua/sites/default/files/journal-paper/2018/jun/13056/346-353.pdf>.
10. Про звернення громадян: Закон України від 02.10.1996 № 393/96-ВР / Верховна Рада України. URL: <https://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/393/96-%D0%B2%D1%80>.
11. Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності: Закон України від 11.09.2003 № 1160-IV / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1160-15>.
12. Конвенція про захист прав людини і основоположних свобод: міжнародний документ від 04.11.1950 № 995_004/ Рада Європи (Конвенцію ратифіковано Законом України від 17.07.97 № 475/97-ВР). URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/995_004.
13. Лук'янець Д. М. Інститут адміністративної відповідальності: проблеми розвитку. Інститут держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2001. 220 с.
14. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984 № 8073-X / Верховна Рада України. URL: <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/80731-10>.
15. Віхляєв М.Ю. Громадські організації як суб'єкти адміністративного права України: дис. ... докт. юрид. наук: 12.00.07. Запоріжжя, Запорізький національний університет, 2013. 438 с.

Cherniavska B.V. ADMINISTRATIVE AND LEGAL STATUS OF CIVIL SOCIETY ORGANISATIONS IN UKRAINE

The relevance of the topic investigated in the article stems from the growing importance of civil society institutions in the public and political life of Ukraine. The author's descriptive argument identifies that the legal status of civil society organizations in Ukraine demonstrates that they have an administrative and legal status. The latter is defined as a complex of effectively enshrined rights and obligations of the subject of administrative law in the field of public administration, which in their turn, are stipulated by specific rules of administrative law.

The article deals with the elements of the administrative and legal status of civil society organizations: legal personality, rights, duties, guarantees, restrictions and responsibility for the committed offenses, that are being implemented in administrative legal relations. The aforesaid type of legal relations arises during the interaction of civil society organizations with the state bodies, local self-government authorities, their officials and civil servants. Due to its controversial character, the author pays significant attention to the issue concerning the rights reserved to public organizations by the Constitution of Ukraine. The article provides a list of political, social, economic, special rights. The author also analyzes domestic legislation regarding the responsibilities to be performed by the civil society organizations. It is argued that the guarantees within which the state ensures the exercise of the right to freedom of association, as well as provides restrictions on the activities of civil society organizations.

As a result, it is concluded that civil society organizations are active participants in various public relations, including administrative and legal ones, so it is extremely important to improve the administrative and legal mechanism of ensuring the exercise of the right to freedom of realization by individuals of the right to freedom of association in civil society organizations, as well as approximation of national legislation to the universally recognized international standards.

Key words: *administrative and legal status, civil society organizations, administrative legal relations, legal personality, public administration.*